

DECIZIA nr.548
din 14 septembrie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58³ alin.(4) teza întâi din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului

Nepublicată

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Bianca Drăghici	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58³ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, excepție ridicată de Constantin Barbu, prin Sindicatul Polițiștilor din România „Diamantul Valahiei”, în Dosarul nr.13501/3/2018 al Tribunalului București – Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.1676D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de menținere a jurisprudenței Curții Constituționale în materie, având în vedere că prevederile legale criticate au mai format obiectul controlului de constituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

4. Prin Sentința civilă nr.5407 din 18 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr.13501/3/2018, **Tribunalul București – Secția a II-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58³ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului.** Excepția a fost ridicată de Constantin Barbu, prin Sindicatul Polițiștilor din România „Diamantul Valahiei”, într-o cauză având ca obiect anularea unui act administrativ, respectiv a unei dispoziții prin care autorul excepției a fost sancționat disciplinar.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia susține, în esență, că dreptul de a fi apărat de un avocat în timpul cercetării disciplinare prealabile este reglementat de Codul muncii la art.251 alin.(4), potrivit căruia *„În cursul cercetării disciplinare prealabile salariatul are dreptul să formuleze și să susțină toate apărările în favoarea sa și să ofere persoanei imputernicite să realizeze cercetarea toate probele și motivațiile pe care le consideră necesare, precum și dreptul să fie asistat, la cererea sa, de către un avocat sau de către un reprezentant al sindicatului al cărui membru este”*.

6. De asemenea, se menționează că, potrivit art.59 alin.(1) din Legea nr.360/2002, *„Cercetarea prealabilă are ca scop stabilirea existenței/inexistenței abaterii disciplinare și a vinovăției, cu privire la aspectele sesizate sau cunoscute, la cauzele și împrejurările concrete în care acestea s-au produs”*, iar art.285 alin.(1) din Codul de procedură penală prevede că *„Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.”* În acest cadru legislativ, autorul excepției susține că se poate ajunge la concluzia că într-o cauză penală i se garantează dreptul la apărare, însă într-o cauză disciplinară, ce prevede o procedură de cercetare prealabilă similară fazei de urmărire penală, cercetarea prealabilă a polițistului este arbitrară, lăsând loc abuzurilor.

7. Prin urmare, art.58³ alin.(4) din Legea nr.360/2002 lipsește polițistul cercetat de apărarea calificată a avocatului, cu consecința încălcării dreptului la apărare și dreptului la un proces echitabil, întrucât această categorie este tratată diferențiat, prin comparație cu toate celelalte categorii socioprofesionale cărora legiuitorul le-a recunoscut și garantat drepturile constituționale menționate. În acest sens, cu titlu de exemplu, menționează că executorii judecătorești, avocații, procurorii și judecătorii au dreptul de a fi asistați în procedura disciplinară de un avocat.

8. În final, se menționează Decizia nr.653 din 17 octombrie 2017, prin care Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.59 alin.(7) din Legea nr.360/2002, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Legii nr.81/2015, sunt neconstituționale, întrucât aceste norme, potrivit cărora în fața consiliilor de disciplină polițistul are dreptul de a fi asistat doar de un alt polițist, ales de către acesta sau desemnat de Corpul Național al Polițiștilor, încalcă dreptul de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurii disciplinare, ca parte a dreptului la apărare, prevăzut de art.24 alin.(1) din Constituție.

9. **Tribunalul București – Secția a II-a contencios administrativ și fiscal** apreciază că textul de lege criticat este suficient de clar reglementat și nu încalcă dreptul la apărare garantat de Constituția României.

10. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, astfel cum este menționat în dispozitivul actului de sesizare, dispozițiile art.58³ din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.440 din 24 iunie 2002, cu modificările și completările ulterioare. Însă, ținând cont de notele scrise ale autorului, Curtea constată că acesta critică doar teza întâi a alin.(4) al art.58³ din Legea nr.360/2002, în forma în vigoare la 12 ianuarie 2018, data emiterii deciziei de sancționare a cărei anulare formează obiectul acțiunii în justiție, deci în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 2 iulie 2018. Având în vedere Decizia nr.766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.549 din 3 august 2011, conform căreia pot face obiect al controlului de constituționalitate dispozițiile legale abrogate, dar care continuă să producă efecte juridice, potrivit principiului *tempus regit actum*, Curtea va analiza dispozițiile legale în forma criticată, întrucât ele continuă să producă efecte juridice în cauza dedusă judecării. Prin urmare, obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art.58³ alin.(4) teza întâi din Legea nr.360/2002, în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018, potrivit căreia: **„Polițistul cercetat are dreptul să fie asistat, la cerere, de un alt polițist, ales de către acesta sau desemnat de organizația sindicală ori de Corp, cu respectarea prevederilor legale referitoare la protecția informațiilor clasificate. Neîndeplinirea condițiilor privind accesul la informații clasificate ori neprezentarea polițistului ales/desemnat nu constituie motiv de amânare a procedurii cercetării disciplinare.”**

14. În opinia autorului excepției, prevederile legale criticate, în forma în vigoare la momentul la care a fost sancționat disciplinar, contravin dispozițiilor constituționale ale art.24 privind dreptul la apărare și ale art.20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, precum și art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.58³ alin.(4) teza întâi din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018, Curtea reține că aceasta este întemeiată prin raportare la prevederile art.24 din Constituție, pentru motive similare celor reținute prin Decizia nr.653 din 17 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1.002 din 18 decembrie 2017. Astfel, prin decizia menționată, paragrafele 22-32, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.59 alin.(7) din Legea nr.360/2002, în redactarea anterioară intrării în vigoare a Legii nr.81/2015, potrivit cărora **„În fața consiliilor**

de disciplină polițistul are dreptul de a fi asistat de un alt polițist, ales de către acesta sau desemnat de Corp.”.

16. Cu acel prilej Curtea a observat, în esență, că, prin Decizia nr.126 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.244 din 7 aprilie 2011, a reținut că, referitor la câmpul de aplicare a dispozițiilor art.6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 23 iunie 1981, pronunțată în Cauza *Le Compte, Van Leuven și De Meyere împotriva Belgiei*, a statuat că procedurile disciplinare intră sub incidența art.6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil de către o instanță independentă și imparțială. Astfel, garanțiile dreptului la un proces echitabil implică dreptul părților de a lua cunoștință de toate aspectele litigiului (Hotărârea din 20 februarie 1996, pronunțată în Cauza *Lobo Machado împotriva Portugaliei*) și presupun respectarea principiului contradictorialității (Hotărârea din 18 februarie 2010, pronunțată în Cauza *Baccichetti împotriva Franței*). Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 27 august 1991, pronunțată în Cauza *Philis împotriva Greciei*, a statuat că art.6 din Convenție se aplică procedurilor disciplinare desfășurate în fața unor organisme profesionale și în care este vorba de dreptul de a practica profesia. Astfel, prin hotărârea menționată, paragraful 45, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit jurisprudența sa constantă conform căreia o acțiune disciplinară în care este în joc dreptul de a continua practicarea unei profesii conduce la contestații (dispute) cu privire la drepturile civile, în înțelesul art.6 alin.1 din Convenție.

17. De asemenea, prin Decizia nr.95 din 5 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.153 din 28 februarie 2008, Curtea Constituțională a statuat că „raporturile juridice de muncă trebuie să se desfășoare într-un cadru legal, pentru a fi respectate drepturile și îndatoririle, precum și interesele legitime ale ambelor părți. În acest cadru, cercetarea disciplinară prealabilă aplicării sancțiunii contribuie în mare măsură la prevenirea unor măsuri abuzive, nelegale sau netemeinice, dispuse de angajator, profitând de situația sa dominantă”.

18. Raportând cele statuate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la cauză și analizând ansamblul sancțiunilor disciplinare ce pot fi aplicate polițistului, Curtea a observat că măsurile care pot afecta dreptul de a practica profesia sunt amânarea promovării în grade profesionale sau funcții superioare, pe o perioadă de la 1 la 3 ani, trecerea într-o funcție inferioară până la cel mult nivelul de bază al gradului profesional deținut și destituirea din poliție. Însă faptul că în fața consiliilor de disciplină polițistul are dreptul doar de a fi asistat de un alt polițist, ales de către acesta sau desemnat de Corpul Național al Polițiștilor, și nu de un avocat ales determină încălcarea dreptului la apărare în procedura desfășurată în fața unui organism profesional.

19. Or, art.24 alin.(1) din Constituție stabilește că dreptul la apărare este garantat în absența oricărei circumstanțieri, norma fundamentală invocată are aplicabilitate și în afara sferei judiciare, așadar, inclusiv în cadrul procedurii disciplinare. Prin urmare, dreptul la apărare conține numeroase prerogative, iar una dintre acestea este, incontestabil, posibilitatea persoanei de a beneficia de asistență juridică, în condițiile reglementate prin legislația aplicabilă acestei forme de activitate juridică.

20. Ca atare, având în vedere cele menționate, instanța de contencios constituțional a observat că în materia răspunderii disciplinare a polițiștilor, contrar jurisprudenței dezvoltate de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, legiuitorul român nu a adoptat o reglementare care să asigure respectarea dreptului la apărare al polițistului cercetat disciplinar.

21. Având în vedere cele referite, Curtea a constatat că dispozițiile de lege criticate, potrivit cărora în fața consiliilor de disciplină polițistul are dreptul de a fi asistat doar de un alt polițist, ales de către acesta sau desemnat de Corp Național al Polițiștilor, încalcă dreptul de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurii disciplinare, ca parte a dreptului la apărare, prevăzut de art.24 alin.(1) din Constituție.

22. Pornind de la aceste constatări, Curtea reține că motivele pe care s-a întemeiat decizia anterior referită sunt aplicabile *mutatis mutandis* și în ceea ce privește soluționarea prezentei excepții, întrucât dispozițiile art.58³ alin.(4) teza întâi din Legea nr.360/2002, în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002, potrivit cărora „*polițistul cercetat are dreptul să fie asistat, la cerere, de un alt polițist, ales de către acesta sau desemnat de organizația sindicală ori de Corp*”, încalcă dreptul polițistului cercetat disciplinar de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurii disciplinare, ca parte a dreptului la apărare, prevăzut de art.24 alin.(1) din Constituție.

23. De altfel, Curtea observă că, văzând aspectele reținute în Decizia Curții Constituționale nr.653 din 17 octombrie 2017, anterior referită, în ceea ce privește dreptul la apărare într-o procedură disciplinară, care reclamă eliminarea unei deficiențe a legii, prin recunoașterea dreptului polițistului de a fi asistat de un avocat în cadrul procedurii disciplinare, ca parte a dreptului la apărare prevăzut de art.24 alin.(1) din

Constituție, în prezent, legiuitorul a adoptat Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului care, prin art.I pct.22 a modificat prevederile art.58³ alin.(4) teza întâi din Legea nr.360/2002 astfel: „**Polițistul cercetat disciplinar are dreptul să fie asistat, la cerere, de un polițist ales de către acesta, de un reprezentant desemnat de Corp ori de organizația sindicală sau de un avocat, cu respectarea prevederilor legale referitoare la protecția informațiilor clasificate.[...]**”. În același sens, Hotărârea Guvernului nr.725/2015 pentru stabilirea normelor de aplicare a cap. IV din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, referitoare la acordarea recompenselor și răspunderea disciplinară a polițiștilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.690 din 11 septembrie 2015, a fost modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr.893/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.971 din 16 noiembrie 2018. Astfel, art.14¹ din Hotărârea Guvernului nr.725/2015, astfel cum a fost modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr.893/2018, cu denumirea marginală „Dreptul de a fi asistat” prevede că „(1) În exercitarea dreptului de a fi asistat, polițistul cercetat se prezintă în fața polițistului desemnat, respectiv a Consiliului la data, ora și locul citării, însoțit de polițistul asistent ori de reprezentantul desemnat ori de un avocat. (2) În situația în care polițistul este asistat de un reprezentant desemnat sau de un avocat, aceștia vor depune la momentul prezentării în fața polițistului desemnat, respectiv a Consiliului împuternicirea emisă în acest scop. (3) Demersurile necesare obținerii asistenței și, după caz, a împuternicirii emise în acest scop aparțin polițistului cercetat.”

24. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1-3, al art.11 alin.(l) lit.A. d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile art.58³ alin.(4) teza întâi din Legea nr.360/2002 privind Statutul polițistului, în redactarea anterioară modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.53/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.360/2002 privind Statutul polițistului, sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului București – Secția a II-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 septembrie 2021.